

ТОРА ОР • ПАРШІ МІКЕЦ • МААМАР 10

ביאור על הנ"ל

Пояснення сказаного вище:
«Співай і радій, дочко Сіону»

Пісня — це сповнене прагненням піднесення душі, що народжується з віддаленості, а радість — це світло Б-га, притягнуте вниз через Тору й міцвот: ангели мають лише пісню, душі — і пісню, і радість, а в майбутньому царювання (Малхут), «дочка Сіону», матиме пісню й радість як одне ціле — завдяки притягненню від самої сутності Б-га.

НА ЧЕСТЬ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Батько Ребе, реб Леві-Іцхок

LikuteiTorah.com

ХАСИДСЬКА ПАРША

likuteitorah.com/uk/torah-ohr/mikeitz/10/

ГОЛОВНА ДУМКА

Пісня — це сповнене прагненням піднесення душі, що народжується з віддаленості, а радість — це світло Б-га, притягнуте вниз через Тору й міцвот: ангели мають лише пісню, душі — і пісню, і радість, а в майбутньому царювання (Малхут), «дочка Сіону», матиме пісню й радість як одне ціле — завдяки притягненню від самої сутності Б-га.

Кожен розділ: текст івритом, потім переклад, потім коротке пояснення під золотою лінією. Маленькі цифри в тексті івритом позначають примітки наприкінці.

КОРОТКО ПРО МААМАР

Маамар пояснює заклик Захарії: «Співай і радій, дочко Сіону». «Співай» — це полум'яне прагнення любові, що народжується з віддаленості, Гвурот (сили стриманості) Імми; «радій» — це виявлена милість Імми, притягнення світла Б-га вниз. Ангели мають лише пісню: подібно до придворного, який говорить про царя лише після того, як покине його присутність, вони вихваляють Б-га ззовні, не перестаючи існувати самі. Їхнє джерело — Малхут, чие сходження в нижні світи є прагненням, що виливається в «пісню ввечері». Душі охоплюють усі рівні, тому їм притаманна також радість — притягнення світла згори, з рівня, що стоїть вище за мудрість (Хохму), через Тору й міцвот. Піднесення знизу сягає лише Малхут, але притягнення згори приводить Самого Б-га. Малхут на своєму місці у світі еманції (Ацилут) — це «Сіон», печатка, що містить усі світла, рівень фактичного виконання міцви; спускаючись, особливо у вигнанні, вона стає «дочкою Сіону». Пророк обіцяє, що в майбутньому в неї будуть разом і пісня, і радість, коли Б-г перебуватиме всередині, а Його мовлення лунатиме з людських уст, як колись із уст Моше. Ханукальний світильник, запалений надворі, у громадському просторі, вже притягує це світло згори до найнижчого місця.

ПЛАН

1 Вірш і його поняття

¶11-2

Сіон — це основа (Йесод) Малхут; «співай» — це спрямоване вгору прагнення Гвурот Імми, а «радій» — виявлена милість Імми; ангели мають лише пісню, яка не позбавляє їхню посудину її самотності.

2 Пісня ангелів

¶13-5

Подібно до придворного, який говорить лише після того, як покине царя, ангели оспівують велич Б-га ззовні; їхня любов народжується з віддаленості, адже вони досягають Б-га лише в тому вигляді, в якому Він облачений у Малхут.

3 Нічна пісня і радість душ

¶6

Малхут у нижніх світах оспівує нічне прагнення, і ангели поділяють лише його; душі ж, охоплюючи всі рівні, також притягують світло Б-га вниз через Тору й міцвот, а притягнення згори сягає незрівнянно вище за будь-яке піднесення.

4 Сіон і дочка Сіону

¶7–8

Малхут в Ацилуті — це Сіон, печатка всіх світел, рівень фактичного виконання міцви; спускаючись у нижні світи й у вигнання, вона стає дочкою Сіону.

5 Вигнання, Храм і обітниця пророка

¶9

За часів Храму очищення здійснювали жертвоприношення; пророк обіцяє, що пісня й радість будуть разом, адже Б-г може притягнути світло й без пробудження знизу, хоча нині це сягає лише зовнішнього виміру.

6 Б-жественна присутність і Машіах

¶10–11

У майбутньому Б-г перебуватиме всередині у вигляді мовлення: як Шехіна промовляла з горла Моше і як єврей промовляє слова Б-га у Шма; це походить від самої сутності Б-га й розкривається через Машіаха.

7 «Людина й людина» та ханукальний світильник

¶12

Оскільки сам Всевишній утверджує Сіон, навіть та, що приймає, — «дочка» — матиме пісню й радість як одне ціле; ханукальний світильник, запалений надворі, притягує світло згори навіть до найнижчого місця.

КЛЮЧОВІ ПОНЯТТЯ

Пісня (ріна) רנה

Прагнуче піднесення любові, що народжується з віддаленості, — Гвурот Імми; воно виводить того, хто співає, за межі самого себе, до Б-га, але піднесення знизу сягає лише Малхут.

Радість (сімха) שמחה

Хасадим (милості) Імми: притягнення світла Б-га згори вниз через Тору й міцвот, властиве душам, але не ангелам.

Сіон і дочка Сіону ציון / בת ציון

Малхут на своєму місці в Ацилуті, яка приймає всі світла й несе їхню печатку, — це «Сіон»; Малхут, що спускається в нижні світи, особливо у вигнанні, — це «дочка Сіону».

Пісня ввечері (ранана бармаша) רננה ברמשה

Пісня Малхут, властивості ночі, коли вона віддалена від свого джерела й прагне піднятися; це також пісня ангелів, оскільки вони походять від Малхут.

Пробудження згори (ітарута делейла) אלתרוא דלעילא

Притягнення, яке Б-г починає без попереднього пробудження знизу; у майбутньому воно походить від самої сутності Б-га й поєднає пісню та радість, як ханукальний світильник притягує світло навіть у громадський простір.

Вірш і його поняття

1 ביאור על הנ"ל

Пояснення до сказаного вище.

Цей заголовок вводить подальше пояснення попереднього маамару, у якому розглядався вірш «Співай і радій, дочко Сіону». Далі до цього вірша повертаються, розглядаючи його слово за словом і глибше.

2 ביאור ענין רני ושמחי^{1,2} בת ציון. הנה ציון לשון זכר ולי³ [ולשון] נקבה³ שהוא בחינת דכר ונוקבא

Пояснення змісту слів «Співай і радій, дочко Ціону». Слово «Ціон» уживається в чоловічому й жіночому роді; це рівень (бхіна) чоловічого й жіночого начал (дехар і Нуква — жіночий аспект, тобто царювання (Малхут)),

Йдеться про заклик Зехарії: «Співай і радій, дочко Ціону, бо ось Я прийду й оселюся серед тебе». Спочатку Альтер Ребе зазначає, що слово «Ціон» має і чоловіче, і жіноче значення, а отже, позначає рівень, на якому поєднуються чоловіче й жіноче начала.

דהיינו יסוד דנוק' [דנוקבא]⁴ (וירושלים הוא מלי שבמלי היא בחי' חותם כו' ובת ציון היינו כשיורדת לבי"ע לברר כו'. ורני היינו שיומשך בחי' גבורות דאימא שהן בחינת רשפי אש⁵ והסתלקות מחמת התבוננ' [התבוננות] בא"ס כו'.

тобто основа (Йесод) Нукви (жіночого аспекту / Малхут). (А Єрусалим — це Малхут у Малхуті; це рівень печатки тощо. А «дочка Ціону» — це Малхут, коли [вона] спускається у світи творення (Брія), формування (Єцира) і дії (Асія), щоб очищувати їх тощо. А «співай» означає, що має бути притягнутий рівень стриманостей (Гвурот) Імми (матері), тобто розуміння (Біни); це спалахи вогню й відхід, що виникають унаслідок споглядання Нескінченного (Ейн Соф) тощо.

У Кабалі Йесод — це «чоловічий» канал дарування, а Нуква (Малхут) — «жіноча» сторона, що приймає; Ціон — це Йесод у Малхут, і тому він має обидва аспекти. Далі в дужках пояснюються слова вірша: Єрусалим — це Малхут Малхут, уподібнена до печатки; «дочка Ціону» — це Малхут, коли вона спускається в нижні світи, щоб очистити їх; а «співай» означає палке прагнення, що походить від Біни («Гвурот Імми»), підносить душу й виводить її за межі самої себе, коли вона споглядає нескінченність Б-га.

ושמחי חסדים דאימא שהיא בחי' שמחה וגילוי אם הבנים שמחה⁶ כו'. וביאור ענין זה יובן בהקדים לבאר ההפרש שבין מלאכים לנשמות.

А «радій» — це милості (Хасадім) Імми, що є рівнем радості й розкриття: «мати синів радіє...». Щоб зрозуміти цю думку, спершу слід пояснити відмінність між ангелами й душами.

«Радій» означає протилежний рух: Хасадім Імми (Біни; «імма» означає «мати») — це милість, що приносить радість і відкрите розкриття, як у словах: «мати синів радіє». Щоб пояснити, чому потрібні і спів, і радість, Альтер Ребе спершу проводить відмінність між ангелами й душами.

הנה המלאכים אין להם רק בחי' רינה ולא שמחה שהרי אין להם עבודת ההמשכה מלמעלה למטה ע"י תומ"צ [תורה ומצות] (כו') הוא בחי' גבורות והסתלקות כל בעלי השיר יוצאין בשיר^{7,8} כו' יוצאין מן הכלי.⁹

Ангели мають лише рівень співу (ріна), але не радості, бо їм не властиве служіння притягування згори вниз через Тору й міцвот тощо.) [Спів] належить до Гвурот і відходу: «усі, хто має шир (спів), виходять зі співом...»; вони виходять із посудини.

Ангели мають лише «спів» — прагнення вгору, — але не «радість», бо вони не можуть притягувати світло Б-га у світ через Тору й міцвот; це служіння душ у тілах. Спів належить до Гвури й відходу: Мішна постановляє, що тварини, «які мають шир» (ланцюжок на шийі), можуть виходити з ним у Шабат, а Альтер Ребе читає слово «шир» як «спів»: спів виводить істоту за межі її посудини, поза її власні межі. У Тора Ор, Берешит (7с), він пояснює те саме висловлювання: кожен перехід з одного рівня на інший відбувається через спів — відкладення вбік свого теперішнього «я», подібно до того, як зерно має розкластися, перш ніж прорости.

אך המלאכים אין להם בטול כלי שהגוף על עמדו עומד אלא שמתפעל כו'. וזו היא בחי' רנה שהיא בחי' חיצוניות שהרנה הוא ספור שבחו של מקום.

Але ангели не мають самоусунення (бітуль) посудини, бо тіло залишається на своєму місці, а ангел лише зазнає збудження тощо. Це і є рівень співу — зовнішній вимір (хіцоніют), адже спів — це розповідь про хвалу Всеприсутнього.

Однак ангелівське «виходження» не є повним: їхнє «тіло», тобто їхнє окреме, визначене існування, залишається на місці, і лише почуття збуджує їх. Тому спів належить до зовнішнього виміру: спів — це розповідь про хвалу Б-га, яку той, хто хвалить, промовляє, залишаючись самим собою.

Пісня ангелів

3 ועדי"ם מי שעומד לפני המלך מה לו להגיד ולספר רק כשיצא לחוץ ידבר¹⁰ כדי להלהיב ולהלהיט כו'

Для прикладу: що може сказати й розповісти той, хто стоїть перед царем? Лише вийшовши назовні, він говоритиме, щоб запалити й розпалити тощо.

Приклад такий: людина, яка стоїть перед царем, мовчить у трепеті й не має чого сказати; лише вийшовши з царської присутності, вона розповідає про велич царя, щоб пробудити запал. Так само хвала ангелів — це мовлення тих, хто стоїть «зовні».

ויציאתם בשיר ותענוג שמתענגין במה שמרכין לספר בגדולת א"ס ב"ה ויוצאים ממקומם מעולם לעולם ומהיכל להיכל ומתכללין בהיכלות כו' ומרנני' [ומרננים / ומרננין] בניגונים

І їхній вихід відбувається з піснею та насолодою, адже вони радіють, докладно розповідаючи про велич Нескінченного (Ейн Соф), благословенний Він; вони виходять зі свого місця, переходячи від світу до світу й від чертога до чертога, вливаються до чертогів (гейхалот) тощо й оспівують це мелодіями.

«Вихід» ангелів набуває форми пісні: вони радіють, розповідаючи про нескінченну велич Б-га, і в цій насолоді підносяться від світу до світу й від чертога до чертога, зливаючись із небесними «чертогами» (гейхалот). Свою хвалу вони виспівують мелодіями.

כי הניגון הוא ענין התפעלות הלב שהוא רק המשכת קול בלא דבור שהקול הוא שיוצא מן הלב בלבד קודם שמתחלק בדבור הפה

Адже мелодія пов'язана з тим, що серце зворушується: це лише продовження голосу без мовлення, бо голос — це те, що виходить із самого серця, перш ніж поділитися на мовлення уст.

Мелодія — це почуття серця, виражене лише звуком, перш ніж воно набуває форми слів: голос виходить безпосередньо із серця, тоді як мовлення ділить його на виразні слова. Тому ангели, чия пісня є виливом почуття, співають мелодіями.

ויש כמה מיני נגון הכל לפי האהבה יש אהבה בתענוגים¹¹ ויש אהבה במרירות (שמתמרמר על ריחוקו מחמת האהבה הגדולה) ויש אשר נגעה עד הנפש כו' וכיוצא בזה.

Є кілька видів мелодій — залежно від любові: є «любов із насолодами», є любов із гіркотою (людина гірко переживає свою віддаленість через велику любов), а є [любов], що сягає самої душі тощо, і подібне.

Мелодії різняться, бо різниться любов: є любов, що приносить насолоду («любов із насолодами»), любов із гіркотою — коли людина страждає через свою віддаленість від Б-га саме тому, що любить так сильно, — і любов, що сягає самої душі.

ודרך כלל היא בחיי אהבה שהאהבה [שהאהבה] כוללת כל הבחי' יומם דאזיל עם כולהו יומין^{12, 13, 14, 15, 16, 17}
עננא דאהרן^{18, 19} כו'.

Загалом це рівень любові, адже любов охоплює всі рівні: «йомам» («удень»), що йде з усіма днями; «хмара Аарона» тощо.

Загалом усі ці мелодії є любов'ю, адже любов містить у собі всі інші почуття. Кабала називає Хесед (любов і милість) «йомам» — «удень», «днем», який іде з усіма днями, бо поширюється на всі атрибути, що йдуть за ним; Зогар називає ту саму властивість «хмарию Аарона».

וכמו שלא היה רק ענן א' בזכות אהרן²⁰ ואעפ"כ [ואף על פי כן] הם ז' ימי סכות ז' מקיפים שמתחלקים חסד שבחסד גבורה שבחסד כו'.

Так само, як хмара була лише одна — завдяки заслугі Аарона, — і все ж вони є сімома днями Сукоту, сімома охоплювальними [світлами] (макіфім), що поділяються на Хесед у Хесед, Гвуру у Хесед тощо.

Мудреці навчають, що хмара слави з'явилася завдяки заслугі Аарона; хоча хмара була одна, вона охоплювала сім, відповідно до семи днів Сукоту й семи охоплювальних світел (макіфім). Так само єдиний атрибут любові поділяється на сім: Хесед у Хесед, Гвура у Хесед і так далі.

4 והנה רנה זו היא בחיי גבורות דאימא שהיא האהבה מחמת ריחוק כי לפי הריחוק כך תגדל האהבה
וההמשכה ממטה למעלה ביתר שאת להיות נכספה וגם כלתה נפשי²¹ לחצרות כו'. ונפשי איתך
בלילה.²²

А ця пісня — рівень стриманостей (Гвурот) Імми (Біни — рівня розуміння), тобто любов, що виникає через віддаленість: чим більшою є віддаленість, тим сильнішими стають любов і притягування знизу догори, тим більшою є їхня сила, аж до слів: «Душа моя прагне й томи-ться за дворами...» і «Душею своєю прагну Тебе вночі».

«Пісня» у вірші — це Гвурот Імми: любов, що народжується з віддаленості; що більше людина відчуває себе віддаленою від Б-га, то сильнішою стає ця любов і тим потужніше вона спрямовується вгору. Слова псалмиста «душа моя прагне й томиться» та слова Ісаї «душею своєю прагну Тебе вночі» виражають це прагнення.

בלילה דוקא שלא שייך להיות מתאוה אא"כ [אלא אם כן] חסר לנפשו הדבר ההוא שמתאוה אליו והשגת ריחוק זה הוא מ"ש וצדקתך ירננו²³ וזכר רב טובך יביעו. כי זכר והארה מרב טובך כו'.

Саме «вночі», адже неможливо чогось бажати, якщо душі не бракує того, чого вона бажає. А осягнення цієї віддаленості — це те, про що сказано: «І співатимуть про Твою праведність» та «Промовлятимуть про пам'ять Твоєї великої доброти», адже [це] пам'ять і осягання від Твоєї великої доброти тощо.

Прагнути можна лише того, чого бракує, тому таке прагнення належить до «ночі» — часу відсутності. Усвідомлення цієї віддаленості виражене у вірші про тих, хто «промовлятиме про пам'ять Твоєї великої доброти» й «співатиме про Твою праведність»: вони мають лише «пам'ять», проблизь Б-жої доброти, і саме цей брак спонукає їх співати.

5 וכמה צמצומים עד שנמשך בבחי' צדק מלכותא קדישא. ואי לזאת נכספה וגם כלתה נפשם ובטלה לאוא"ס [לאור אין סוף] השוכן ומתלבש בבחינת מלי' כי אליו ולא למדותיו.

І [е] численні скорочення (цимцумім), доки світло не спускається до рівня Цедек (праведність) — святого царювання (Малхут). Тому їхня душа прагне і справді тужить, приходить до стану самоусунення (бітуль) перед Нескінченним світлом (Ор Ейн Соф), яке перебуває й облачається в рівень Малхут; адже [їхнє прагнення спрямоване] до Нього, а не до Його атрибутів.

Світло Б-га сягає Цедек («праведності»), назви Малхут, лише після численних скорочень, тому ті, хто отримує його там, відчують, наскільки далеко вони від його джерела. Тому їхня душа прагне Нескінченного світла, прихованого в Малхут, і перебуває в стані самоусунення перед ним; вони прагнуть самого Б-га, а не Його атрибутів.

רק שאין השגתם באור א"ס אלא במה שנתלבש בבחי' מלי' להיות מלך שמו נקי עליהם שזהו חיותם וקיומם כו'.

Однак їхнє осягнення Ор Ейн Соф обмежене лише тим, що облачене в рівень Малхут: тим, що Він — Цар, а Його Ім'я зветься над ними; це їхня життєва сила (хают) і їхнє існування тощо.

Проте їхнє осягнення Ор Ейн Соф обмежене тим, що облачене в Малхут, царювання Б-га, завдяки якому Він є їхнім Царем і дарує їм життя та існування. Вони знають Його лише як Царя над ними.

Нічна пісня і радість душ

6 ובוה יובן ענין רננא ברמשא מדת לילה²⁴ שהמלי כשירדת לבי"ע ובוקעת המסך כו' הנה מחמת ריחוקה כתיב אלקים אל דמי לך²⁵ אל תחרש ואל תשקוט²⁶ כו'.

Завдяки цьому зрозуміємо поняття «пісні ввечері» (рінана бе-рамша) — атрибуту ночі: коли Малхут (царювання) спускається у світи творення (Брія), формування (Єцира) і дії (Асія) та пробиває завісу (масах) тощо, то через її віддаленість сказано: «Б-же, не мовчи, не залишайся безмовним і не спочивай...».

Тепер Альтер Ребе пояснює «пісню ввечері» (рінана бе-рамша), де ніч є атрибутом Малхут. Коли Малхут спускається у нижні світи й проходить крізь «завісу» (масах), що відділяє Ацилут від них, вона віддаляється від свого джерела, і її крик — це слова: «Б-же, не мовчи», крик, що не вщуває.

ואזי היא בבחי' רינה וזמרה. וכמ"ש נתן זמירות בלילה.²⁷ וזמרה זו היא התשוקה להתכלל למעלה מתרפקת על דודה²⁸ כו'.

Тоді вона перебуває у стані пісні та співу, як сказано: «Той, Хто дає пісні вночі». Цей спів — туга за тим, щоб злитися з вищим, «прихилившись до свого коханого...».

У цьому стані Малхут співає, як у словах: «Той, Хто дає пісні вночі». Її спів — це туга піднятися й злитися з вищим, подібно до нареченої з Пісні Пісень, яка «прихилилася до свого коханого».

ולכן עבודת המלאכים²⁹ ג"כ ברינה שהרי נמשכים מבחי' מלי ומלי דבריא הוא מקור וחיות המלאכים דבריא. ומלי דיצירה³⁰ וכו'.

Тому й служіння ангелів відбувається в пісні, адже вони походять від рівня Малхут: Малхут світу Брія є джерелом і життєвою силою ангелів Брія, а Малхут світу Єцира — ангелів Єцира тощо.

Служіння ангелів також є піснею, адже вони походять від Малхут: Малхут кожного світу є джерелом і життям ангелів цього світу. Оскільки їхнє коріння — «ніч» Малхут, їхнє служіння є сповненням туги співом ночі.

אך המלאכים אין להם אלא בחי רינה בלבד לפי שאין מקורם אלא בחי מלי בלבד. משא"כ נשיי [נשמות ישראל] הם כלולים מכל הפרצופים (נעשה אדם בצלמנו)³¹ או"א [אבא ואימא] זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא].³²

Однак ангелам притаманний лише рівень пісні, бо їхнім джерелом є лише рівень Малхут. Інакше — з душами Ізраїлю: вони охоплюють усі конфігурації (парцуфим) («Створімо людину за образом Нашим»): Хохма і Біна (Абба та Імма), емоційні атрибути (Зеїр Анпін) і жіночий аспект / Малхут (Нуква).

Ангелам притаманна лише пісня, бо їхнім джерелом є тільки Малхут. Натомість душі охоплюють усі конфігурації (парцуфим) світу Ацилут, як впливає зі слів «Створімо людину за образом Нашим»: Абба та Імма (Хохма і Біна), Зеїр Анпін і Нуква. Там, де цей уривок цитовано в Лікутей Тора L'Gimmel Parshiyos, він, як повідомляє примітка Kehot, завершується поясненням, що для ангелів світ усе ж займає певне «місце», адже їхнє коріння — лише Малхут, джерело простору й часу.

ולכן יש להם ג"כ בחי שמחה היא בחי המשכה מלמעלה למטה בתומ"צ [בתורה ומצות] רמ"ח איברין
דמלכא ט"ס [ט' ספירות] דז"א

Тому їм притаманний також рівень радості — рівень низхідного проведення згори донизу через Тору й міцвот: «248 членів Царя» — дев'ять сфірот Зеїр Анпін.

Оскільки душі охоплюють вищі рівні, їм притаманна також «радість» — низхідне проведення світла Б-га у світ через Тору й міцвот. 248 позитивних міцвот називаються «248 членами Царя» і відповідають дев'ятьом сфірот Зеїр Анпін.

כי טפ"ט [ט' פעמים ט'] הם פ"א וג"פ [וג' פעמים] פ"א שבכל ספ"י [ספירה / ספירות] יש ג' כלים פנימי חיצון תיכון
הם רמ"ג וה"ח [וה' חסדים] (דאימא) המגדילים הם רמ"ח.

Адже дев'ять помножити на дев'ять дорівнює 81; а три рази по 81, оскільки кожна сфера має три посудини — внутрішню, зовнішню й середню, — становить 243; і [разом із] п'ятьма хасадімами Імми, які сприяють зростанню, виходить 248.

Це число отримують так: у кожній із дев'яти сфірот Зеїр Анпін містяться всі дев'ять, отже, маємо 81; у кожній з них є три посудини — внутрішня, зовнішня й середня, — тож виходить 243; п'ять хасадім, які Імма дає Зеїр Анпін для його зростання, доводять суму до 248.

והמשכה זו בז"א אורייתא מחכמה נפקת ושרשה למעלה מן החכמה תר"ך עמודי אור שבכתר היא גלגלתא ומו"ס [ומוחא סתימאה] דא"א.

Це низхідне проведення відбувається у Зеїр Анпін: «Тора виходить із Хохми», а її коріння — вище за Хохму, у 620 стовпах світла у вінці (Кетері), яким є череп (Гульгалта) і прихований мозок (Моха Стімаа) Аріх Анпін.

Тора й міцвот проводяться у Зеїр Анпін, адже «Тора виходить із Хохми», але їхнє коріння ще вище — у Кетері, рівні над інтелектом. Там воно називається «620 стовпами світла» (613 міцвот разом із сімома рабинськими міцвот) і ототожнюється з «черепом» та «прихованим мозком» Аріх Анпін, зовнішньої конфігурації Кетеру.

וכל האורות נמשכין בז"א כל ארחות³³ הוי"ה כו'. פי' ארחות להיות הוי"ה כו' הם בחי' תרי"ג ארחין מחיורתי כו'.

І всі світла проводяться у Зеїр Анпін: «Усі шляхи Гаваї...». Тобто це «шляхи», якими проявляється Гавая тощо; вони є рівнем 613 шляхів, що виходять із «білизни» тощо.

Усі ці світла вливаються у Зеїр Анпін, як сказано у вірші: «Усі шляхи Гаваї...». «Шляхи» — це 613 шляхів, що виходять із «білизни», кабалістичного образу безбарвного світла найвищого рівня; через них низхідно проводиться Ім'я Б-га (Гавая).

ונש"י [ונשמות ישראל] הם המקבלים כל האורות הנמשכין [הנמשכים / הנמשכין] בז"א מלמעלה מעלה מכל הבחי' לפי שהם כלולים מהכל כו' כנ"ל. וזהו עבדו את³⁴ ה' בשמחה להיות נמשך הוי"ה מלמעלה מ"ט [מלמעלה למטה].

А душі Ізраїлю — ті, хто отримує всі світла, що притягуються згори до рівня емоційних атрибутів (Зеїр Анпін), навіть із найвищих рівнів, бо вони включають у себе все тощо, як пояснювалося вище. Ось [значення слів:] «Служіть Гаваї з радістю»: щоб Гавая сходила згори вниз.

Душі Ізраїлю отримують усі світла, що притягуються до Зеїр Анпін, навіть із найвищих рівнів, бо вони включають у себе кожен рівень. Це і є значення слів «Служіть Гаваї з радістю»: завдяки їхньому служінню Ім'я Гавая притягується згори вниз, і це притягування є радістю.

אך מ"מ באו לפניו ברננה. שא"א לבא אל המלך דהיינו להתכלל ממטלמ"ע [ממטה למעלה] אלא בבחי' רננה ברמשא³⁵ מדת לילה.

Та все ж: «Прийдіть перед Ним із піснею», адже неможливо прийти до Царя — тобто піднятися знизу вгору й бути включеним у Нього, — інакше як через рівень співу, «співу ввечері», властивість ночі.

Попри це, у тому самому вірші далі сказано: «Прийдіть перед Ним із піснею»: «прийти до Царя», піднятися знизу й бути включеним у Нього, можна лише через спів — прагнення «ночі». Радість притягує Б-га вниз, а спів підносить душу вгору.

וצדקתך ירננו³⁶ בחיי צדק בלבד (שאינ העלאת מ"ן [מ"ן נוקבין] של התחתונים מגיע רק עד המל')³⁷

«І вони співатимуть про Твою праведність»: лише рівень Цедек [праведності] (бо піднесення маїн нуквін [«жіночих вод»] нижніми істотами сягає лише рівня царювання (Малхут)).

«Вони співатимуть про Твою праведність» показує, що спів сягає лише Цедек, Малхут, адже піднесення маїн нуквін («жіночих вод» — пробудження, що підноситься від нижніх істот) сягає не вище рівня Малхут.

אבל המשכה מלמעלמ"ט [מלמעלה למטה] (הוא עד"מ שיבא המלך לכאן) הנה מאליו וממילא נמשך אור א"ס

שלמעלה מעלה והיו הדברים האלה אשר אנכי³⁸ מי שאנכי³⁹ מצוך כו':⁴⁰

Але [при] притягуванні згори вниз (це, образно кажучи, ніби Цар прийшов сюди) само собою, природно, притягується вниз Нескінченне світло (Ор Ейн Соф), що перебуває на незмірно високому рівні: «І будуть ці слова, які Я, Той, Хто Я є, наказую тобі...»

Притягування згори, на відміну від цього, подібне до того, як сам Цар приходить до своїх підданих: Нескінченне світло з найвищих висот сходить само собою, поза межами того, чого може сягнути будь-яке піднесення. Альтер Ребе тлумачить це у словах «ці слова, які Я (Анохі) наказую тобі»: «Я» — це сама сутність Б-га, «Той, Хто Я є», яка притягується вниз через міцвот.

РОЗДІЛ 4 • 17-8

Cіon і дочка Cіону

ועתה נבא לביאור ושעם הפסוק הנה כשהמלי במקומה⁴¹ באצ"י היא נק' ציון. כי ציון מלי סימן וחותם לפי שאז היא מקבלת כל האורות שלמעלי [שלמעלה] ממש הנמשכים בז"א בבחי' יסוד דילה נקודת ציון כו'.

Тепер перейдемо до пояснення й причини цього вірша. Коли царювання (Малхут) перебуває на своєму місці у світі еманациї (Ацилут), її називають «Ціон» (Ціюн), адже «Ціон» походить від слова «ціюн», що означає знак і печать: тоді вона отримує всі світла, які справді перебувають вище й спрямовуються до емоційних атрибутів (Зеїр Анпін), на рівень її основи (Йесод) — «точки Ціон» тощо.

Тепер Альтер Ребе повертається до самого вірша. Коли Малхут перебуває на своєму місці в Ацилуті, вона є «Ціон» — словом, що означає позначку або печать: там, у своєму Йесоді («точці Ціон»), вона отримує всі світла, що походять зі справді вищих рівнів і спрямовуються до Зеїр Анпіна, та несе їхній відбиток, як печать.

דהיינו בחי' תומ"צ [תורה ומצות]. כי עיקר בחי' מצוה הוא במל' שהרי על ידה בא לידי גילוי בפוי"מ [בפועל ממש] כו' שביאור המצוה איך ומה היא הוא בז"א וקיום המצוה היא במל'.

Тобто йдеться про рівень Тори й міцвот. Адже головний аспект міцви належить Малхут, оскільки саме через неї вона виявляється у практичній дії тощо: пояснення міцви — що це таке і як її виконувати — належить Зеїр Анпіну, а виконання міцви — Малхут.

Те, що вона отримує, — це Тора й міцвот. Пояснення міцви, тобто що вона являє собою і як її виконувати, належить Зеїр Анпіну, тоді як її фактичне виконання належить Малхут — рівню, через який усе набуває конкретного втілення.

8 וכגון ענין קדש לי כל בכור⁴² שהביאור הוא ענין התלכשות חכמה כו'. והקיום בפוי"מ [בפועל ממש] הוא ע"י קלף הגשמי והנחה על היד והראש כו'.

Наприклад, йдеться про «Освятити для Мене кожного первістка»: пояснення цього стосується облачення мудрості (Хохма) тощо, а виконання на ділі здійснюється за допомогою фізичного пергаменту та накладання на руку й голову тощо.

Прикладом є слова «Освятити для Мене кожного первістка» — початок одного з уривків, написаних у тфіліні. Їхній внутрішній зміст пов'язаний з облаченням Хохми, а виконання на ділі полягає у використанні фізичного пергаменту та накладанні тфіліну на руку й голову.

ולכן הוא בחי' ציון וחיותם שנחקקים בה כל האורות עליונים בחי' חכמה שבקדש לי כל בכור כו' נמשך ע"י הקיום בפוי"מ [בפועל ממש].

Тому це є рівнем «Сіону» та печатки, в якій закарбовані всі вищі світла: рівень Хохми у словах «Освятити для Мене кожного первістка» тощо сходять завдяки виконанню на ділі.

Оскільки вище світло Хохми в цьому уривку сходять лише завдяки фізичній дії, рівень царювання (Малхут), що відповідає дії на ділі, називають «Сіоном» і «печаткою». Усі вищі світла закарбовані в ній, як відбиток закарбовується на печатці.

וזהו ענין מצות צריכות כוונה שהמצוה היא הקיום בפוי"מ [בפועל ממש] והכוונה הוא בחי' האורות עליונים הנמשכין כו' (וכשמקבלת כל האורות אזי היא בבחי' שמחה)⁴³

У цьому й полягає зміст слів «міцвос потребують наміру»: міцва — це виконання на ділі, а намір — це рівень вищих світел, які сходять тощо. (А коли вона отримує всі світла, то перебуває у стані радості.)

Так пояснюється принцип «міцвос потребують наміру»: сама міцва — це фізична дія, що належить до Малхут, а намір — це вищі світла, які в неї втягуються. У дужках додається, що коли Малхут отримує всі ці світла, вона перебуває у стані радості.

אך כשיורדת לבי"ע (שהוא בבחי' רנה וזמירות כלילה רננא ברמשא כנ"ל) אזי נקי' בת ציון שאז היא יורדת ובוקעת המסך להתלבש בעי' [בשבועים] שרים כדי להכניעם כענין ומלכותו בכל משלה.⁴⁴

Але коли вона сходить у світи творення (Брія), формування (Єцира) та дії (Асія) (що відповідає стану співу й «пісень уночі», «співу ввечері», як пояснювалося вище), тоді її називають «дочкою Сіону», бо тоді вона сходить і пробиває завісу (масах), щоб облачитися в сімдесят князів і підкорити їх, як сказано: «і Його царювання панує над усім».

Коли Малхут сходить у нижчі світи, її називають «дочкою Сіону», і тоді вона перебуває у стані «співу ввечері». Вона проходить крізь завісу й облачається в «сімдесят князів» — духовні сили, які, згідно з кабалістичною традицією, стоять над сімдесятьма народами, — щоб підкорити їх, аби царювання Б-га «панувало над усім».

והנה עיקר ירידתה הוא בזמן הגלות גלו לאדום שכינה עמהם^{45, 46} שאז הוא בבחי' דבור הנפרד מהקול.

Її головне сходження відбувається під час вигнання: «вони були вигнані до Едома, і Б-жественна присутність (Шехіна) перебуває з ними», бо тоді вона перебуває у стані мовлення, відокремленого від голосу.

Її головне сходження відбувається під час вигнання, як кажуть мудреці: коли Ізраїль був вигнаний до Едома, Шехіна пішла з ним. Тоді Малхут, «мовлення» Б-га, відокремлюється від «голосу» — емоційних атрибутів (Зеїр Анпін), від якого вона походить.

РОЗДІЛ 5 • 19

Вигнання, Храм і обітниця пророка

9 ועי"כ [ועל ידי כך] נפשי אויתיך כלילה⁴⁷ בגלות ומתרפקת על דודה⁴⁸ כו'.

Завдяки цьому — «душею своєю прагну Тебе вночі» у вигнанні, і «прихиляючись до свого коханого...».

У вигнанні царювання (Малхут) тужить здалеку: «Душею своєю прагну Тебе вночі», прихиляючись до свого коханого.

אבל בזמן בהמ"ק [בית המקדש] ותרב חכמת שלמה דקיימא סיהרא באשלמותא.⁴⁹ לא היתה המלכות יורדת בעצמה לבי"ע לברר כו' רק הבירורין נעשו ע"י ישראל בקרבנות שהיה העשן כו'. והקרבנות היו אשה ריח ניחוח⁵⁰ כו' ונעשה יחוד עליון באצילות.

Але за часів Святого Храму, коли «зростала мудрість Шломо» і «місяць перебував у повноті», Малхут сама не спускалася у світи творення (Брія), формування (Єцира) та дії (Асія), щоб очищати їх тощо; натомість очищення здійснювали Ізраїльтяни через жертвоприношення, під час яких здійснювався дим тощо. А жертвоприношення були «вогняною жертвою, приємними пахощами...», і в світі еманції (Ацилут) відбувалося вище єднання.

Але за часів Святого Храму, коли «зростала мудрість Шломо», Зогар говорить, що «місяць перебував у повноті»: Малхут, уподібнена до місяця, була довершеною. Тоді їй не потрібно було самій спускатися в нижні світи, щоб очищати їх; очищення здійснював Ізраїль через жертвоприношення, дим від яких здійснювався вгору, а жертвоприношення, «вогняна жертва, приємні пахощі», спричиняли вище єднання в Ацилуті.

וממילא היו מוכנעים וכפופים להקדושה כו'. ותמיד היו מיחדים השכינה למעלה כו'. ולכן לא נק' בת ציון אלא בזמן הגלות.

Тож вони [сили, що перебувають поза святістю] були підкорені й підвладні святості тощо. І вони [Ізраїль] постійно єднали Б-жественну присутність (Шехіну) нагорі тощо. Тому її називають «дочкою Сіону» лише за часів вигнання.

Унаслідок цього сили поза святістю були підкорені їй і перебували в покорі без додаткових зусиль, а Ізраїль постійно єднав Шехіну з її джерелом нагорі. Ось чому Малхут називають «дочкою Сіону» лише у вигнанні.

וע"כ בא הנביא לנחם שאעפ"כ [שאף על פי כן] לע"ל [לעתיד לבוא] תה"י [תהיה] רני ושמחי⁵¹ (ולא עוד אלא שתתעלה בעילוי רב עד שתהיה כב' הבחינות יחד).⁵²

Тому пророк прийшов утішити: попри все, у прийдешньому часі буде «Співай і радій» (і не лише це, але її буде піднесено на велику висоту, аж поки вона не перебуватиме в обох рівнях водночас).

Тому пророк утішає: попри все, у прийдешньому часі будуть і «співай», і «радій». У дужках додається, що Малхут буде піднесена так високо, що матиме обидва аспекти водночас — і піднесення, і притягування.

והענין כי הנה יש אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] גם בלא אתעדל"ת [אתערותא דלתתא]. למעני למעני אעשה⁵³ שהרי אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] הוא בפסוד"ז [בפסוקי דזמרה] וק"ש [וקריאת שמע] כו' ויש המשכת המצות קודם לכן כמו טלית כו'.

Суть у тому, що справді буває пробудження згори (ітарута делейла) і без пробудження знизу (ітарута делетата): «Заради Мене, заради Мене Я зроблю [це]». Адже пробудження знизу відбувається в Псукей де-Зібра та Шма тощо, а притягування, пов'язане з міцвот, відбувається ще раніше, наприклад у випадку талиту тощо.

Підґрунтя полягає в тому, що Б-г може пробудити Себе згори без жодного пробудження знизу: «Заради Мене, заради Мене Я зроблю це». Навіть тепер притягування, пов'язане з міцвот, наприклад одягання талиту, передуює пробудженню знизу в молитві — у Псукей де-Зібра (псалмах хвали) і Шма.

רק שההפרש הוא שאינו יורד ונמשך מלמעלה אלא בכח"י חיצוניות. אבל בכח"י פנימיות באו לפניו.⁵⁴ לפניו היינו פנימית ברננה דייקא.

Різниця лише в тому, що згори воно спускається й притягується тільки в зовнішньому вимірі (хіцоніют). А щодо внутрішнього виміру (пніміют): «Прийдіть перед Ним»; «перед Ним» (лефанау) означає внутрішній [вимір]; саме «з піснею».

Але притягування, не викликане пробудженням знизу, сягає лише зовнішнього виміру. Внутрішнього виміру сягають через слова «Прийдіть перед Ним (лефанау) з піснею»: лефанау споріднене з пенім («внутрішнє»), і саме пісня дає змогу його досягти.

РОЗДІЛ 6 • 110-11

Б-жественна присутність і Машіах

10 ולע"ל [ולעתיד לבוא] הנני בא ושכנתי בתוכך⁵⁵ ממש. והיינו בח"י נאם ה' בח"י דבור כענין שכינה מדברת מתוך גרונו של משה.^{56, 57}

А в майбутньому: «Ось Я приходжу й оселюся всередині тебе» — воістину. Це аспект вислову «проголошення Імені Б-га (Гавая)» (неум), аспект мовлення, як у вислові: «Б-жественна присутність (Шехіна) промовляє зсередини горла Моше».

У майбутньому Б-г «оселиться всередині тебе» — воістину. Вірш завершується словами «проголошення Імені Б-га (Гавая)», а неум означає мовлення: Б-г промовлятиме зсередини людини, як Шехіна промовляла з горла Моше.

וכענין ונתתי מטר ארצכם⁵⁸ כו'. ונתתי עשב⁵⁹ כו' שאומר כל אדם בקי"ש [בקריאת שמע]⁶⁰ ע"י שבא לבחי' מס"נ [מסירות נפש] באחד ובכל מאדך⁶¹ הרי נעשה ודברי אשר שמתי בפ"ך⁶² כו'.

І як у словах: «Я дам дощ вашій землі...», «Я дам траву...», які кожна людина промовляє у Шма. Коли людина досягає рівня самопожертви (месірут нефеш) у словах «Один» і «всією своєю міццю», здійснюється сказане: «І слова Мої, які Я вклав у твої уста...».

Моше говорив від першої особи самого Б-га: «Я дам дощ вашій землі... Я дам траву», і кожен єврей промовляє ці самі слова у Шма. Коли людина досягає самопожертви у словах «Один» і «всією своєю міццю», здійснюється обіцянка: «Слова Мої, які Я вклав у твої уста» — слово Б-га промовляє з її уст.

11 ועזינ [ועל זה נאמר] האלהים יעננו בקול בקולו ש"מ [של משה]⁶³ כו'. הנני בא⁶⁴ מלמעלה למטה מאתעדל"ע [מאתערותא דלעילא] הנני אני בעצמי למעלה מעלה.

Про це сказано: «І відповів йому Б-г голосом» — голосом Моше тощо. «Ось Я приходжу» — згори донизу, через пробудження згори (ітарута делейла). «Ось Я» (гінені) — Я Сам, надзвичайно високо вгорі.

Талмуд тлумачить слова «І відповів йому Б-г голосом» як «голосом Моше»: Б-г говорив голосом самого Моше — приклад того, як Б-жественна присутність (Шехіна) говорить зсередини. Далі Альтер Ребе розбирає слова «Ось Я приходжу»: «приходжу» означає низведення згори, не викликане пробудженням знизу, а «Ось Я» (гінені) — Самого Б-га, з найвищої висоти.

ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד.⁶⁵ דהיינו מפנימית עתיק שהיא פנימית א"א כו' שם יהי' [יהיה] מעלת משיח כו'.

«Мій слуга матиме успіх, піднесеться, буде звеличений і стане надзвичайно високим». Тобто з внутрішнього виміру (пніміут) Атіка, який є внутрішнім виміром Арих Анпіна тощо: звідти походить велич Мошіаха тощо.

Слова Ісаї «Мій слуга матиме успіх, піднесеться, буде звеличений і стане надзвичайно високим» стосуються Мошіаха. Його велич походить із внутрішнього виміру Атіка — найглибшого рівня вінця (Кетер), який також є внутрішнім виміром Арих Анпіна.

«Людина й людина» та ханукальний світильник

12 ועייז ולציון יאמר איש ואיש יולד בה⁶⁶ איש סתם. אשה מזרעת תחלה⁶⁷ יולדת זכר. ואיש המשכה בוי"ו מאיש העליון כו'.

Завдяки цьому: «I про Сіон скажуть: "Чоловік і чоловік народився в ній"». «Чоловік» — без додаткового означення: «Якщо жінка сіє першою, то народжує хлопчика». А «i чоловік» — це притягнення згори вниз через [літеру] вав від Вищого Чоловіка тощо.

Вірш «I про Сіон скажуть: чоловік і чоловік народився в ній» розглядається разом із талмудичним висловом: коли жінка «сіє першою», народжується хлопчик. Перше «чоловік» вжите без уточнення, тоді як друге — «i чоловік», із літерою вав, що позначає лінію, проведену згори вниз, — означає притягнення від Вищого «Чоловіка».

כי והוא יכוננה עליון דהיינו כי ונחה עליו רוח⁶⁸ ה' כו'. והריחו⁶⁹ כו'. חוטמא דפרדשקין כו'.

Адже «Сам Всевишній утвердить її», тобто «дух Імені Б-га (Гавая) спочине на ньому...», «i Він дасть йому відчути запах...», «ніс (хотма) де-пардашкін...».

Бо «Сам Всевишній утвердить її» — ці слова Адмор га-Закен пов'язує з Машіяхом, на якому «спочине дух Гавая» і який буде здатний розпізнавати страх перед Б-гом. Наступний арамейський вислів продовжує тему запаху, використовуючи образ вищого «носа».

ולפי שהוא יכוננה עליון לפיכך יהי [יהיה] הכל בחינת איש. איש ואיש יולד כו'. ולכן תהי [תהיה] רנה ושמחה אפי' [אפילו] בת ציון בחי' שנק' בת.

І оскільки «Сам Всевишній утвердить її», то все буде на рівні «чоловіка»: «Чоловік і чоловік народився...». Тому будуть спів і радість навіть [y] «дочки Сіону» — рівня, який називається «дочкою».

Оскільки Сам Всевишній утверджує її, усе буде на рівні «чоловіка», що походить згори. Тому навіть «дочка Сіону», рівень, який називається «дочкою», матиме і спів, і радість.

איש מזריע תחלה יולדת בת נקבה (שבחינת בת שמקבלת מאתעדל"ע [מאתערותא דלעילא] תתעלה מאד שתקבל מאתעדל"ע [מאתערותא דלעילא] העליונה כי והוא יכוננה עליון כו' כנ"ל.

«Якщо чоловік сіє першим, то народжується дочка, жіноча дитина». (Адже рівень «дочки», який отримує від пробудження згори, буде надзвичайно піднесений, так що отримуватиме від найвищого пробудження згори, бо «Сам Всевишній утвердить її» тощо, як пояснено вище.)

Далі йде талмудичне висловлювання: коли чоловік сіє першим, народжується дочка. «Дочка» — це рівень, який отримує від пробудження згори; у майбутньому він буде піднесений так високо, що отримуватиме від найвищого пробудження згори, бо «Сам Всевишній утвердить її».

וע"כ תהי' רני ושמחי ביחד שהן בחי' העלאה והמשכה בכח' א' שגם בכח' שמחה היא ההמשכה שמלמעלה תהי' [תהיה] רנה כו').

Тому «співай і радій» будуть разом: рівні піднесення й притягнення згори вниз стануть одним рівнем; адже навіть на рівні радості, яка є притягненням згори вниз, буде спів тощо.)

Тому «співай» і «радій» поєднуються: піднесення й притягнення згори вниз стануть одним. Навіть у радості, яка є притягненням згори вниз, буде спів.

וזהו ענין נ"ח שמצותה על פתח הבית מבחוץ⁷⁰ ברה"ר [ברשות הרבים]. כי הפתח הוא פתחו לי שערי צדק⁷¹ וצדקתך ירננו⁷² ומחוץ לפתח הוא ב"ע⁷³ והדליקו נרות בחצרות קדשך כו'.

У цьому полягає суть ханукального світильника, міцва щодо якого — поставити його біля входу до дому, зовні, у громадському просторі. Адже вхід — це «Відчиніть мені брами праведності» і «про Твою праведність співатимуть», а зовні від входу — світи Брія, Єцира й Асія: «і запалили світильники у Твоїх святих дворах...».

Та сама ідея пояснює ханукальний світильник, який, за словами мудреців, ставлять біля входу до дому, зовні. Дверний отвір — це Малхут, «брами праведності» (Цедек), а зовні від нього розташовані нижні світи, як сказано в ханукальній подячній молитві: «і запалили світильники у Твоїх святих дворах».

ואפי' [ואפילו] ברה"ר [ברשות הרבים] כו'. ושם ממשיכין הנ"ח שהוא ענין יחוד אור ושמך ופתילה⁷⁴ וגוונין שבאור פנימיים ומקיפים כו' הכל ממשיכים גם למטה מטה והיינו בחי' אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] כלבד:

І навіть у громадському просторі тощо. І там притягують згори вниз ханукальний світильник, у чому полягає єднання світла, олії та гнота, а також кольорів у світлі — внутрішніх і охоплювальних тощо: усе це притягують згори вниз аж до найнижчого рівня. І це — рівень самого лише пробудження згори.

Світильник запалюють навіть у громадському просторі — у найнижчому місці. Світло, олія та гніт разом із внутрішніми й охоплювальними кольорами полум'я — усе це притягується згори вниз аж до найнижчого рівня; і це — пробудження згори саме по собі, без попереднього пробудження низу.

В АВОДІ

Служи Б-гові з радістю, виконуючи міцвот на ділі й з належним наміром, притягуючи Його світло вниз, у світ; і поставай перед Ним із піснею — прагненням, що зростає з відчуття власної віддаленості. Коли людина досягає самопожертви в Шма — у словах «Один» і «усією силою своєю», — власні слова Б-га промовляються з її уст.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Чому ангели мають лише пісню, тоді як душі мають і пісню, і радість?
2. Чим любов, що народжується з віддаленості, відрізняється від радості притягнення світла Б-га вниз, і чому «постати перед Царем» можна лише через пісню?
3. Чому Малхут в Ацилуті називається «Сіоном», а під час сходження — «дочкою Сіону», і чого це навчає про дію міцви та її намір?
4. Що означає, що в майбутньому пісня й радість будуть «разом», і як це виражає ханукальний світильник, запалений надворі, у громадському просторі?
5. Як промовляння Шма із самопожертвою може зробити так, що слова Б-га дунатимуть з уст людини?

ДЖЕРЕЛА ТА ПОСИЛАННЯ

Примітки

АБЗАЦ 2

1 ביאור ענין רני ושמחי

Запис цього пояснення, зроблений Мітелер Ребе, надруковано в Сефер га-Маамарім 5566, vol. 1; це ще один запис того самого вчення.

ПРИМІТКА КЕНОТ

הנחת כ"ק אדה"א בסה"מ תקס"ו ח"א.

2 Пророк Захарія звертається до вигнанців, які повертаються до Сіону: «Співай і радій, дочко Сіону, бо ось Я приходжу й оселюся серед тебе, проголошує Ім'я Б-га (Гавая)». Це пояснення має витлумачити цей вірш слово за словом. (контекст: Steinsaltz Tanakh)

Zechariah 2:14 זכריה ב':יד

רְנִי וְשִׂמְחִי בְּתִצִּיּוֹן כִּי הִנְנִי בָא בְּתוֹכְךָ נְאֻם־ה'

'Sing and rejoice, O daughter of Zion; for, lo, I come, and I will dwell in the midst of thee, saith the L-RD.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

3 ציון לשון זכר ולי נקבה

Цемах Цедек у двох місцях у своєму Ор га-Тора на Два-рим цитує це вчення про те, що «Ціон» — слово і чоловічого, і жіночого роду.

ПРИМІТКА КЕНОТ

מובא באוה"ת דברים כרך ו ע' ב'קפא וע' ב'רפג.

4 יסוד דנוק'

У примітці читача відсилають до обговорення в Yahel Ор слів «Праведник розквітне, наче пальма», де докладніше йдеться про Йесод Нукви.

ПРИМІТКА КЕНОТ

ראה יהל אור ע"פ צדיק כתמר ע' שלה.

5 רשפי אש

Наречена просить поставити її печаткою на серці коханого, бо любов сильна, як смерть, а її спалахи — «спалахи вогню»; Альтер Ребе використовує цей вислів, говорячи про вогняне, спрямоване вгору прагнення Гвурот (сил стриманості) Імми (матері). (контекст: Steinsaltz Tanakh)

Song of Songs 8:6 שיר השירים ח':ו

שִׁמְנִי כְּחֹתֶם עַל־לִבְךָ כְּחֹתֶם עַל־זְרוֹעֶךָ כִּמְנוֹת אֶהְיֶה קֶשֶׁה
כְּשֹׂאֹל קִנְאָה רִשְׁפִּיהָ רִשְׁפֵּי אֵשׁ שְׁלֵה־בְּתִיהָ:

Set me as a seal upon thy heart, As a seal upon thine arm;
For love is strong as death, Jealousy is cruel as the grave;
The flashes thereof are flashes of fire, A very flame of the L-RD.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

6 אם הבנים שמחה

Псалом прославляє Б-га, Який оселяє бездітну жінку в її домі як «радісну матір дітей»; оскільки Імма означає

«мати», Альтер Ребе застосовує цей образ до радості Хасадім (потоків милості) Імми. (контекст: Steinsaltz Tanakh)

Psalms 113:9 תהילים קי"ג ט:9

מוֹשִׁיבִי עֲקֶרֶת הַבַּיִת אִם־הַבָּנִים שְׂמִיחָה הִלְלוּ־קָה:

Who maketh the barren woman to dwell in her house As a joyful mother of children. Hallelujah.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

7 המלאכים . כל בעלי השיר יוצאין בשיר

Там Альтер Ребе пояснює те саме висловлювання: кожне піднесення душ і ангелів з одного рівня на вищий, наприклад із нижнього Ган Едену до верхнього, відбувається через спів, що є самоусуненням свого теперішнього «я». Як зерно має розкластися в землі, перш ніж прорости, так і людина має спершу відкласти вбік попереднє осягнення, щоб піднятися до вищого.

ПРИМІТКА КЕНОТ

שבת רפ"ה. ראה לעיל ו, ג. לקמן קיג, ג. וראה סה"ש תש"ג ע' קיא.

8 כל בעלי השיר יוצאין בשיר

Мішна постановляє, що тварини з шийним ланцюжком (шир) можуть виходити з ним у Шабат; Хасидут (хасидське вчення) розуміє слово шир як «пісню», тож ті, хто має пісню, завдяки пісні «виходять» за свої межі.

Mishnah Shabbat 5:1 משנה שבת ה'א:1

בְּמָה בְּהֵמָה יוֹצֵאָה וּבְמָה אֵינָה יוֹצֵאָה. יוֹצֵא הַגָּמֶל בְּאַפְסָר, וְנֹאקָה בְּחֶסֶם, וְלִבְדָּקִים בְּפֶרֶם־בִּנְיָן, וְסוֹס בְּשִׁיר, וְכָל בְּעָלֵי הַשִּׁיר יוֹצֵאִים בְּשִׁיר וְנִמְשָׁכִים בְּשִׁיר, וּמִזֵּו עָלִיהֶן וְטוֹבְלֵיוּ בְּמִקְוָם:

Wherewith may [a man let] an animal go out? and wherewith may [he] not [let] it go out? The camel [he] may [let] go out with its halter, the she camel with a nose-ring; the Lybian ass with bridle and bit; the horse with its collar; all [animals] that wear a collar may go out therewith, and be led thereby; [in case it, the collar, becomes unclean] it must be rinsed, and dipped in its place [without taking it off.]

Torat Emet 357 (Public Domain) • Eighteen Treatises from the Mishna (Public Domain)

9 יוצאין מן הכלי

Там пояснюється вислів «вони виходять із посудини»: ангели виходять зі своїх посудин під впливом сили почуття, яке виникає завдяки осягненню Б-га з дивовижною насолодою.

ПРИМІТКА КЕНОТ

ראה לקמן קיג, ג.

АБЗАЦ 3

10 Хворий псалмспівець говорить про облудного відвідувача: той промовляє порожні слова біля ліжка, збирає зло у своєму серці, а потім «виходить і говорить»

про нього іншим. Адмор га-Закен запозичує лише цей вислів, застосовуючи його до придворного, який мовчить перед царем, а вийшовши, говорить про нього. (контекст: Steinsaltz Tanakh)

Psalms 41:7 מ"א:ז תהלים

וְאִם-בָּא לְרֹאוֹת שְׁוֹא יִדְבֹר לְבֹי יִקְבֹּץ-אֵן לוֹ יֵצֵא לַחוּץ יְדַבֵּר:

And if one come to see me, he speaketh falsehood; His heart gathereth iniquity to itself; when he goeth abroad, he speaketh of it.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

11

אהבה בתענוגים

«Яка ти прекрасна і яка ти приємна, любов із насолодами» — похвала закоханих сповненій любові; цей вислів називає перший вид любові — ту, що співає від насолоди. (контекст: Steinsaltz Tanakh)

Song of Songs 7:7 שיר השירים ז:ז

מִה־יָפִית וּמִה־נְעֻמָּת אֶהְבֶּה בְּתַעֲנוּגִים:

How fair and how pleasant art thou, O love, for delights! .

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

12

יומם דאזיל עם כולה יומין

У примітці Kehot Zohar III, 102a вказано як джерело цих слів.

Zohar III, 102a זח"ג קב, וז"ל

פרימיתקה קהות

ע"ה ש"ה דרוש ב'. פע"ה שער חה"ס פ"א. שערי מאמרי רשב"י פי יתרו תרומה ואמור. וראה זח"ג קב, א. קצא, ב.

13

יומם דאזיל עם כולה יומין

Ец Хаїм пояснює, що милість (Хесед) називається «йомам» [удень], бо вона «супроводжує всі дні» — шість днів творення, тобто шість емоційних атрибутів (Ze'ir Anpin); тут це показує, що любов охоплює всі емоції.

Sefer Etz Chaim 25:2 עץ חיים כ"ה:ב

14

יומם דאזיל עם כולה יומין

При Ец Хаїм навчає, що першого дня Сукосу [свята Кушів] слід мати на думці, що входить Хесед, який називають «днем усіх днів»; це пов'язує цей вислів із сімома днями Сукосу в наступному реченні.

Pri Etz Chaim, Gate of Sukkot 1:9 פרי עץ חיים, שער חג הסוכות א:ט

... אח"כ ביום הראשון של סוכות, נכנס בחי' חסד שבחסד, לכן אז אנו עושין י"ט, כי אז נכנס החסד הגדול שבכולן, כי הוא נקרא יומא, כי הוא יומא דאזיל עם כולה יומין, והרי נשלמו לכנסו בה כל החסדים הפנימיים:

Pri Etz Chaim (Public Domain)

15

יומם דאזיל עם כולה יומין

Тут Хесед називається «йомам», бо він супроводжує всі дні: він поширюється на п'ять нижчих сфер духовного

прояву (сфiрот), які можуть отримувати світло згори лише через нього.

שער מאמרי רשב"י, Parashat Yitro 1, Sha'ar Ma'amarei Rashbi, פרשת יתרו א'

... בו מציאות אחד אשר על שמו נקרא יומם ונתבאר בפרשת אמור שהוא משום דאזיל עם כולה יומין. פירוש כי הוא מתפשט בכל שאר החמשה ספירות אשר למטה ממנו כי הם אינם יכולים לקבל הארה עליהם אם לא באמצעות החסד הזה הנמשך ואזיל בכולהו. ונמצא כי הם שית חסדים שהם שית יריען הנו'. אבל הראשונה מכולן כולה חסד ואינה נכנסת במספר עמהם אבל החמשה ספירות אחרות יש בהם מציאות החסד ואינן חסד גמור אלא שבתוכן מתלבשין חמש יריען חסד כנו'. וזמ"ש אינן שית יריען אינן חמש לגו. פירוש כי לגו ...

Shaar Maamarei Rashbi (Public Domain)

16

יומם דאזיל עם כולה יומין

Хесед називається «йомам» — днем, що охоплює всі дні, — бо він поширюється на п'ять нижчих сфiрот, які отримують світло й потік лише через нього.

שער מאמרי 1, Parashat Terumah, Sha'ar Ma'amarei Rashbi, פרשת תרומה א'

בדף קכ"ז ע"א וז"ל ובגין כך את סמך איהו סתים בכל סטרי בגונא דא את ם סתימא מה בין האי להאי כו' כבר הודעתך כי כמו שלמטה הם לאה ורחל כן כנגדם למעלה הם בינה ותבונה בינה כנגד לאה ותבונה כנגד רחל והנה אות סי' היא בבינה. שהיא יותר סתומה ונעלמת אבל ם סתומא היא בתבונה שאינה כל כך סתומה לפי שהיא יורדת למטה ומתלבשת תוך ז"א כנודע והיא נעשית בבחינת מ"ם סתומה מרובעת דרביעא על בנין. וזו התבונה היא הנקראת אם הכנים:

Shaar Maamarei Rashbi (Public Domain)

17

יומם דאזיל עם כולה יומין

Зогар тлумачить слова «Вдень (йомам) Б-г заповідає Свою милість» як атрибут Авраама — день, у якому включені всі дні, тому він називається йомам, а не йом.

ספר הזהר, בלק ו':קכ"ב-קל"א Zohar, Balak 6:122-131

but day, that is Abraham (keshed) went before them by day, while the Bride went before them by night, as it is written, "and by night in a pillar of fire to give light to them"—each one at the fitting time. And as for you, Companions, may night and day ever be before you.' They kissed and blessed him as before and went their way.

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

18

עננא דאהרן

Цитує Зогар про Суко, цей уривок ототожнює «йомам» із «хмарою Аарона», як у словах: «Удень (йомам) Б-г наказує Своєю милістю»; це одна хмара, що веде із собою п'ять інших.

שער מאמרי רשב"י, Parashat Emor, Sha'ar Ma'amarei Rashbi, פרשת אמור

... ענן ה' עליהם יומם וכתוב ובעמוד ענן אתה הולך לפני' יומם דא הוא עננא דאהרן דאקרי יומם דכתיב יומם יצוה ה' חסדו עננא חד ונסיל עמי' חמש אחרנין ואינן שית ועננא אחרא דכתיב ובעמוד אש

לילי: דא נהרא להו לישראל מנהירו דאיןן שית עכ"ל. דבר זה נתבאר בפי יתרו דסי"ח ע"ב ובפי תרומה בדקל"ט ע"ב. והענין הוא כי אין הבינה עלאה מתלבשת ומתפשטת תוך ז"א אם לא על ידי שתתלבש תחילה בחסד שבה אשר הוא השורש אל כו החסדים ולכן חסד הזה נקרא יומם דכליל כולהו שית יומין כי ...

Shaar Maamarei Rashbi (Public Domain)

19

עננא דאהרן

Зогар навчає, що хмари слави з'явилися завдяки заслугам Аарона, і їх було сім: хмара Аарона очолювала їх і пов'язувала з собою решту шістьох; це та одна хмара, яка, однак, є сімома.

Zohar, Emor 40:252-42:260 מ"ב:ר"ב מ"ב:ר"ב:ס"ד

20

ענין א' בזכות אהרן

Талмуд навчає, що три дари прийшли до народу Ізраїлю завдяки трьом вождям: криниця — завдяки заслугам Міріам, хмарний стовп — завдяки заслугам Аарона, а манна — завдяки заслугам Моше.

Taanit 9a:9 ט"א:ט"ט

מיתבי, רבי יוסי ברכי הוודה אומר: שלשה פרנסים טובים עמדו לישראל, אלו הן: משה ואהרן ומרים. ושלש מתנות טובות ניתנו על ידם, ואלו הן: באר, וענן, ומן. באר — בזכות מרים, עמוד ענן — בזכות אהרן, מן — בזכות משה. מתת מרים — נסתלק הבאר, שנאמר: "ותמת שם מרים", וכתוב בתריה: "ולא היה מים לעדה", והורה בזכות שניהן.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

АВЗАЦ 4

21

נכספה וגם כלתה נפשי

Сини Кораха: «Душа моя прагне, ба навіть змагає за дворами Імені Б-га (Гавая); серце моє і тіло моє співають живому Б-гу». Це цитують як любов, що зростає завдяки віддаленості. (контекст: Steinsaltz Tanakh)

Psalms 84:3 ג"ג:ד'

נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה' לבי ובשרי ירננו אל אליהי:

My soul yearneth, yea, even pineth for the courts of the L-RD; my heart and my flesh sing for joy unto the living G-d.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

תהלים פד, ג.

22

ונפשי איתיך בלילה

У пісні Йешаягу про майбутнє пророк каже: «Уночі душа моя прагне до Тебе; духом, що в мені, я шукаю Тебе». Алтер Ребе наголошує на словах «уночі», адже прагнуть лише того, чого бракує. (контекст: Steinsaltz Tanakh)

Isaiah 26:9 ט"ו:ט"ז

נפשי איתך בלילה אריוחי בקרבי אשחרך כי כאשר משפטי לארץ צדק למדו ישיבי תבל:

With my soul have I desired Thee in the night; Yea, with my spirit within me have I sought Thee earnestly; For when Thy

judgments are in the earth, The inhabitants of the world learn righteousness.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

ישע"י כו, ט.

23

יצדקתך ירננו

Прославления Давида: ti, хто служит Б-гу, «промовляють спомин про Твою велику доброту й співають про Твою праведність». Алтер Ребе тлумачить «спомин» як лише відблиск доброти Б-га, а «праведність» (Цедек) — як царювання (Малхут). (контекст: Steinsaltz Tanakh)

Psalms 145:7 ז':ז'

יְכַר רַב־טוֹבְךָ יִבְיְעוּ וְצִדְקָתְךָ יִרְנְנוּ:

They shall utter the fame of Thy great goodness, And shall sing of Thy righteousness.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

תהלים קמה, ז.

АВЗАЦ 6

24

ובזה יובן ענין רננא ברמשא מדת לילה

Цемах Цедек цитує це пояснення «пісні ввечері» у своїй праці Ор га-Тора на Нах.

ПРИМІТКА КЕНОТ

מובא באוה"ת נ"ך כרך ב ע' א"כ.

25

אלקים אל דמי לך

Асаф благає, коли вороги змовляються проти Ізраїлю: «Б-г, не мовчи; не залишайся безмовним і не спочивай». Тут ці слова передають безупинний крик царювання (Малхут), коли вона перебуває далеко від свого джерела. (контекст: Steinsaltz Tanakh)

Psalms 83:2 ב':ג'

אֱלֹהִים אֵל־דַּמִּי־לָךְ אֵל־תַּחֲרֹשׁ וְאֵל־תִּשְׁקֵט אֵל:

O G-d, keep not Thou silence; Hold not Thy peace, and be not still, O G-d.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

תהלים פג, ב. באוה"ת נ"ך שם מוסיף: "עין זח"ב תרומה דק"מ ע"א, ור"פ תצוה קע"ט ב"י.

26

אלקים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט

Зоар описує Цедек (праведність) як того, хто завжди стоїть, кличе й ніколи не спочиває, та наводить цей вірш; Ор га-Тора, цитований у примітці Kehot, тут посилається на цей уривок.

Zohar, Terumah 25:251-26:261 כ"ה:רנ"א-כ"ו:רס"א

Moreover, when it says "Righteousness calleth to his foot", the question is: Who calleth whom? The answer is that "Righteousness" calls to the resplendent mirror, which is ever bright and refulgent, as it is written: "Keep not thou silence, O G-d; hold not thy peace, and be not still, O G-d"

(Psa. LXXXIII, I). Now the Holy One has let His light shine upon us on our way for the sake of my son Eleazar, who called down the supernal light upon us, and it has not waned. Happy is ...

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

27

נתן זמירות בלילה

Елігу каже Йову, що пригноблені кричать, але не запитують: «Де Б-г, Творець мій, що дає земірос [пісні або обрізання] уночі?» Земірос може означати «пісні» або «обрізання»; Альтер Ребе бере значення «пісні» й застосовує його до пісні Малхут під час її спуску — «ночі». (контекст: Steinsaltz Tanakh)

איוב ל"ה: Job 35:10

וְלֹא־אָמַר אֵיחָהּ אֱלֹהִים עָשִׂי נִתְּן זְמִירוֹת בַּלַּיְלָהָ:

But none saith: 'Where is G-d my Maker, Who giveth songs in the night;

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

איוב לה, י.

28

מתרפקת על דודה

Спостерігачі запитують: «Хто це виходить із пустелі, спираючись на свого коханого?» Наречена, що підіймається до свого коханого, виражає прагнення Малхут злитися з Вищим. (контекст: Steinsaltz Tanakh)

שיר השירים ח': Song of Songs 8:5

מִי זֹאת עֹלָה מִן־הַמִּדְבָּר מֵתְרַפֶּקֶת עַל־דּוּדָהּ תַּחַת הַתְּפוּחַ עוֹרְרִיתִיךָ שָׁמָּה חֲבַלְתָּךְ אִמְךָ שָׁמָּה חֲבַלָה יִלְדְּתָךְ:

Who is this that cometh up from the wilderness, Leaning upon her beloved? Under the apple-tree I awakened thee; There thy mother was in travail with thee; There was she in travail and brought thee forth.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

29

ולכן עבודת המלאכים

Ор га-Тора цитує цей уривок у поясненні того, чому служіння ангелів є піснею.

ПРИМІТКА КЕНОТ

Мовба באוה"ת פי בראשית כרך ג תקנו, ב. ובלקו"ת לג"פ לב, א. ומסיים שם שמוזה מובן דלגבי המלאכים תופס העולם איזה מקום והיינו לפי ששרש המלאכים הוא מבחי' מלי' בלבד אשר משם שרש המקום והזמן. וראה גם בד"ה חייב אדם לברך תרלי"ח פרק יא — סה"מ תרל"ח ע"קטו.

30

דבריאה — ומלי' דיצירה

Там, де наш текст обривається словами «а Малхут світу Єцира тощо», версія в Ор га-Тора доповнює його: «... є джерелом і корінням ангелів Єцира тощо».

ПРИМІТКА КЕНОТ

באוה"ת שם ובתרל"ח נוסף "הוא מקור ושורש המלאכים דיצירה כו". [בתרל"ח — כנ"ל].

31

נעשה אדם בצלמנו

На вершині творіння Б-г каже: «Створімо людину за образом Нашим, за подобою Нашою»: «образ», за яким створено людину, охоплює всі конфігурації, і саме

тому душі містять у собі кожен рівень. (контекст: Steinsaltz Tanakh)

בראשית א': Genesis 1:26

וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ וְיִרְדּוּ בְדִגְתַּת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל־הָאָרֶץ וּבְכָל־הָרֶמֶשׂ עַל־הָאָרֶץ:

And G-d said: 'Let us make man in our image, after our likeness; and let them have dominion over the fish of the sea, and over the fowl of the air, and over the cattle, and over all the earth, and over every creeping thing that creepeth upon the earth.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

32

מכל — או"א ז"י"נ

У версії Ор га-Тора тут немає слів ז"י"נ (Ze'ir Anpin і Нуква).

ПРИМІТКА КЕНОТ

באוה"ת שם ליתא תי' ז"י"נ.

33

כל ארחות ה'

«Усі шляхи Імені Б-га (Гавая) — милість і правда для тих, хто дотримується Його завіту»: «шляхи» тут розуміються як 613 шляхів, якими Ім'я Гавая низводиться до емоційних атрибутів (Ze'ir Anpin). (контекст: Steinsaltz Tanakh)

תהילים כ"ה: Psalms 25:10

כָּל־אֲרָחוֹת ה' חֶסֶד וְאֱמֶת לְנֶצְרִי בְרִיתוֹ וְעֲדוּתוֹ:

All the paths of the L-RD are mercy and truth Unto such as keep His covenant and His testimonies.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

תהלים כה, י.

34

עבדו את ה' בשמחה

«Служіть Гаваї з радістю»: у псалмі це заклик прийти до Храму; тут радість — це низведення Гаваї згори до низу через служіння душ. (контекст: Steinsaltz Tanakh)

תהילים ק': Psalms 100:2

עֲבַדוּ אֶת־ה' בְּשִׂמְחָה בְּאוֹ לִפְנֵי ה' בְּרִנָּה:

Serve the L-RD with gladness; come before His presence with singing.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

תהלים ק, ב.

35

בבחי' רננה ברמשא

Примітка вказує на Ор га-Тора про Хаї Сара для пояснення «пісні ввечері». Вона також протиставляє цей уривок, де піднесення сягає лише Малхут світу Ацилут, тоді як низхідне проведення походить від сутності Б-га, праці Ор га-Тора, Maamarei Razal, p. 50, де це пояснюється на вищому рівні — подібно до вчення про те, що Шехіна сягає найвищих висот.

ПРИМІТКА КЕНОТ

ע' באוה"ת פי חיי שרה כרך א ככד, ב. וראה באוה"ת מארו"ל ע' נ דכאן נתבאר שההעלאה היא מגעת עד מי' דאצילות אבל ההמשכה היא מעצמות,

ושם נתבאר בבחי' עליונה יותר והוא ע"ד שנת' דבחי' שכנה שייך עד רום המעלות, ע"ש בארוכה.

36

וצדקתך ירננו

«Співатимуть про Твою праведність»: пісня сягає лише «праведності» — Цедек, тобто царювання (Малхут).

Psalms 145:7: תהלים קמ"ה:ז

זְכֹר רַב־טוֹבְךָ יְבִיעוּ וְצִדְקָתְךָ יִרְנְנוּ:

They shall utter the fame of Thy great goodness, And shall sing of Thy righteousness.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

37

(שאינ . . המל')

У цьому рукописі відсутні слова в дужках: «бо піднесення майїн нуквін нижніми істотами сягає лише Малхут».

ПРИМІТКА КЕНОТ

בבוך 633 ליתא.

38

והיו הדברים האלה אשר אנכי

«I ці слова, які я заповідаю тобі сьогодні, нехай будуть на твоєму серці»: за простим змістом говорить Моше; Альтер Ребе тлумачить «Я» (Анохи) як саму сутність Б-га, що сходить униз через міцвот. (контекст: Steinsaltz Tanakh)

Deuteronomy 6:6: דברים ו:ו

וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוְךָ הַיּוֹם עַל־לִבְּךָ:

And these words, which I command thee this day, shall be upon thy heart;

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

39

אנכי מי שאנכי

У Тора Ор 1a міститься та сама фраза: через тугу душі «дух приводить дух», і звідси низхідно проводяться «ці слова, які Я, Той, Хто є Я, заповідаю вам». Примітка Kehot там посилається на Зогар I 167b і цитує Лікутей Тора (Бемідбар): ніхто не знає й не осягає рівня Анохі («Я»), окрім Самого Анохі, Його сутності, що перебуває поза будь-яким осягненням.

ПРИМІТКА КЕНОТ

נסמן לעיל א. א.

40

(הוא . . לכאן)

У цьому рукописі відсутні слова в дужках: «це, як образно кажучи, ніби цар прийшов сюди».

ПРИМІТКА КЕНОТ

בבוך 633 ליתא.

АБЗАЦ 7

41

הנה כשהמלי במקומה . . האורות עליונים

Примітка вказує на паралельне обговорення в Ор га-Тора, Масей: Малхут на своєму місці в Ацилуті є «Ціон» і отримує вищі світла.

ПРИМІТКА КЕНОТ

ראה אוה"ת פ' מסעי ע' א'תה.

АБЗАЦ 8

42

קדש לי כל בכור

Б-г каже Моше: «Освятити для Мене кожного первістка»: початок одного з уривків, записаних у тфілін, наведений як приклад міцви, значення якої — мудрість (Хохма), а виконання є фізичним. (контекст: Танах Стейнзальца)

שמות י"ג:ב' Exodus 13:2

קִדְּשִׁי לִי כָּל־בְּכוֹר פֶּטֶר כָּל־רֶחֶם בְּבִנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאָדָם וּבַבְּהֵמָה לִי הוּא:

'Sanctify unto Me all the first-born, whatsoever opens the womb among the children of Israel, both of man and of beast, it is Mine.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

שמות יג, ב.

43

וכשמקבלת . . שמחה

Дужки «а коли вона отримує всі світла, то перебуває у стані радості» відсутні в цьому рукописі.

ПРИМІТКА КЕНОТ

בבוך 633 ליתא.

44

ומלכותו בכל משלה

«Im'я Б-га (Гавая) утвердило Свій престол на небесах, i Його царювання панує над усім»: тут царювання (Малхут) спускається навіть до сил, що перебувають поза святістю, щоб царювання Б-га панувало над усім. (контекст: Танах Стейнзальца)

תהילים ק"ג:ט"ט Psalms 103:19

ה' בַּשָּׁמַיִם הָכִין כִּסְאוֹ וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מַשְׁלָה:

The L-RD hath established His throne in the heavens; And His kingdom ruleth over all.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

תהלים קג, יט.

45

גלו לאדום שכנה עמהם

Талмуд навчає, що скрізь, куди Ізраїль був вигнаний, Б-жественна присутність (Шехіна) була з ними — у Єгипті та у Вавилоні, — і що вона повернеться разом із ними під час визволення.

מגילה כ"ט א:ד' Megillah 29a:4

תנא, רבי שמעון בן יוחי אומר: בוא וראה כמה חביבין ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, שבכל מקום שגלו — שכינה עמהן. גלו למצרים — שכינה עמהן, שנאמר: "הנגלה נגליתי לבית אביך בהיותם במצרים וגו'". גלו לבבל — שכינה עמהן, שנאמר: "למענכם שלחתי בכלה". ואף כשהן עתידין ליגאל — שכינה עמהן, שנאמר: "ושב ה' אלצריך את שבותך". והשיב לא נאמר, אלא "ושב". מלמד שהקדוש ברוך הוא שב עמהן מבין הגליות.

It was taught: R. Shimon b. Yohai said: Come and see how beloved are Israel to G-d—... every place to which they were exiled the Shekhinah (G-d's Divine Presence) went with them. They were exiled to Egypt and the Shekhinah was with

them, as it says, "Did I reveal myself to the house of your father when they were in Egypt" (II Samuel 2:27). They were exiled to Babylon, and the Shekhinah was with them, as it says, "For your sake I was sent to Babylon" (Isaiah 43:14). And when ...

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Daf Shevui (CC0)

ПРИМІТКА КЕНОТ

ספרי מסעי לה, לד. מגילה כט, א. ראה גם לעיל ה, א. ולקמן נא, א.

46

גלו לאדום שכינה עמהם

Сіфрей навчає, що скрізь, куди Ізраїль був вигнаний, Б-жественна присутність (Шехіна) йшла разом із ними — до Єгипту, Вавилону, Еламу та Едому, — і що вона повертається разом із ними.

Sifrei Bamidbar 161:5:ה"ה:קס"א במדבר

... גלו למצרים שכינה עמהם, שנאמר (שמואל א ב) הנגלה נגליתי אל בית אביך בהיותם במצרים לבית פרעה; גלו לבבל שכינה עמהם, שנאמר (ישעיה מג) למענכם שולחתי בבלה; גלו לעילם שכינה עמהם, שנאמר (ירמיה מט) ושמתי כסאי בעילם והאבדתי משם מלך ושרים; גלו לאדום שכינה עמהם, שנאמר (ישעיה סג) מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה. וכשהם חוזרים שכינה עמהם, שנאמר (דברים ל) ושב ה' את שבותך ורחמך. והשיב לא נאמר, אלא ושב ה' אלקיך. ואומר (שיר השירים ד) אתי מלבנון כלה אתי מלבנון תבואי תשורי מראש אמנה מראש שניר ...

(Bamidbar 35:34) "in whose midst I dwell": Beloved are Israel, for even when they are tamei the Shechinah reposes among them — (Vayikra 16:16) "who dwells with them in the midst of their uncleanness," and (Ibid. 15:31) "... when they defile My sanctuary which is in their midst," and (Bamidbar 5:3) "and they shall not make unclean their camps in whose midst I dwell." (Ibid. 35:34) "for I the L-rd dwell in the midst of the children of Israel." R. Nathan says: Beloved are Israel, for wherever they are exiled ...

Wikisource (CC-BY-SA) • Sifrei by Rabbi Shraga Silverstein (CC-BY)

АБЗАЦ 9

47

נפשי אויתך בלילה

«Душею моею прагну до Тебе вночі»: тут «ніч» означає вигнання, коли царювання (Малхут) тужить здалеку.

Isaiah 26:9:ט"ו:כ"ו שיעיהו

נפשי אויתך בלילה אהריוחי בקרבי אשחרך כי כאשר משפטיך לארץ צדק למדו ישובי תבל:

With my soul have I desired Thee in the night; Yea, with my spirit within me have I sought Thee earnestly; For when Thy judgments are in the earth, The inhabitants of the world learn righteousness.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

48

מתרפקת על דודה

«Спиряючись на свого коханого»: у вигнанні Малхут спирається на свого коханого й тужить за ним.

Song of Songs 8:5:ה"ה:ח' שיר השירים

מי זאת עלה מן-המדבר מתרפקת על-דודה תחת התפוח עוררתיה שמה חבלתה אמה שמה חבלה ילדתה:

Who is this that cometh up from the wilderness, Leaning upon her beloved? Under the apple-tree I awakened thee; There thy mother was in travail with thee; There was she in travail and brought thee forth.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

49

ותרב חכמת שלמה דקיימא סיהרא באשלימותא

«I мудрість Шломо перевершувала мудрість усіх людей Сходу й усю мудрість Єгипту»: Зогар тлумачить це як час, коли місяць — Малхут — був повним. (контекст: Steinsaltz Tanakh)

I Kings 5:10:ה"ה:י' מלכים

ותרב חכמת שלמה מוחכמת כל-בני-קדם ומכל חכמת מצרים:

And Solomon's wisdom excelled the wisdom of all the children of the east, and all the wisdom of Egypt.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

Zohar I, 150a:קנ, זח"א

ПРИМІТКА КЕНОТ

מלכים-א ה, י. זח"א קנ, א ועוד.

50

אשה ריח ניחוח

«Вогняна жертва, приемный аромат для Б-га»: цей вислів повторюється в законах про жертвоприношення; тут він описує, як жертви спричиняли єднання у вищих світах.

Leviticus 1:9:ט"ז:א ויקרא

וקרבן וכרעיו ירחץ במים והקטיר הכהן את-הכל המזבחה עלה אשה ריח-ניחוח לה

but its inwards and its legs shall he wash with water; and the priest shall make the whole smoke on the altar, for a burnt-offering, an offering made by fire, of a sweet savour unto the L-RD.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

51

רני ושמחי

Заклик пророка «співайте й радійте» тлумачиться як слова розради: у майбутньому Малхут матиме і пісню, і радість.

Zechariah 2:14:ד"י:ב זכריה

רני ושמחי בתציון כי הנני-בא ושכנתי בתוכך נאם-ה'

'Sing and rejoice, O daughter of Zion; for, lo, I come, and I will dwell in the midst of thee, saith the L-RD.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

52

(ולא עוד . . יחד)

Дужки «і не лише це, але її буде піднесено на велику висоту, аж поки вона не перебуватиме в обох рівнях

| водночас» відсутні в цьому рукописі.
ПРИМІТКА КЕНОТ

בבז 633 ליתא.

53

למעני למעני אעשה

Б-г каже Ізраїлю, що визволить їх «заради Мене, заради Мене», щоб Його Ім'я не було осквернене: пробудження згори (ітарута делейла) без пробудження знизу (ітарута делетата). (контекст: Steinsaltz Tanakh)

ישעיהו מ"ח:יא"א Isaiah 48:11

למעני למעני אעשה כי איך יחל וכבודי לא אחר:

For Mine own sake, for Mine own sake, will I do it; For how should it be profaned? And My glory will I not give to another.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

54

באו לפניו

«Прийдіть перед Ним із піснею»: слова «перед Ним» тлумачаться як внутрішній вимір (пніміют), якого досягають саме через пісню.

תהלים קי"ב:2 Psalms 100:2

עבדו את-י' בשמחה באו לפניו ברגנה:

Serve the L-RD with gladness; come before His presence with singing.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

АБЗАЦ 10

55

הנני בא ושכנתי בתוכך

«Бо ось Я приходжу й оселюся серед вас, проголошує Ім'я Б-га (Гавая)»: друга половина вірша, прочитана як слова про те, що Б-г оселяється в людині через Б-жественне мовлення (неум).

זכריה ב':י"ד Zechariah 2:14

רני ושמחי בתציון כי הנני בא ושכנתי בתוכך נאם-י'

'Sing and rejoice, O daughter of Zion; for, lo, I come, and I will dwell in the midst of thee, saith the L-RD.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

56

שכינה מדברת מתוך גרונו של משה

У примітці Kehot Zohar I, 267a вказано як джерело цих слів.

זח"א רסז, Zohar I, 267a

זח"ב קטו, Zohar II, 115b

זח"ג ריט, Zohar III, 219a

ПРИМІТКА КЕНОТ

ראה זח"א רסז, א. זח"ב קטו, ב. זח"ג ריט, א. רלב, א.

57

שכינה מדברת מתוך גרונו של משה

У примітках Kehot цитують цей уривок із Зоґара, де Моше сказано, що у Шма «Ім'я твого Владики промовляє у твоїх устах».

ספר זהר, משפטים י"ת:ה-414:10-11 Zohar, Mishpatim 10:405-11:414
ת"א:ת"ד

58

ונתתי מטר ארצכם

У другому абзаці Шма Моше говорить від першої особи Б-га: «Я дам дощ на вашу землю у свій час»; Shechina промовляла з його горла. (контекст: Steinsaltz Tanakh)

דברים י"א:14 Deuteronomy 11:14

ונתתי מטר-ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנה ותירשך ויצהרה:

that I will give the rain of your land in its season, the former rain and the latter rain, that thou mayest gather in thy corn, and thy wine, and thine oil.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

דברים י"א, יד.

59

ונתתי עשב

«Я дам траву на твоєму полі для твоєї худоби»: частина другого абзацу Шма, який кожен єврей промовляє від першої особи Б-га.

דברים י"א:15 Deuteronomy 11:15

ונתתי עשב בשדה לבהמתך ואכלת ושבעת:

And I will give grass in thy fields for thy cattle, and thou shalt eat and be satisfied.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

60

שאומר כל אדם בק"ש

У цьому рукописі текст маамара закінчується словами «які кожна людина промовляє у Шма».

ПРИМІТКА КЕНОТ

ע"כ בבז 633.

61

ובכל מאדך

«І всією своєю силою»: заклик Шма любити Б-га без жодних меж — самопожертва, яка звільняє місце для слова Б-га в устах людини.

דברים ו':ה Deuteronomy 6:5

ואהבת את ה' אלקיך בכל-לכתך ובכל-נפשך ובכל-מאדך:

And thou shalt love the L-RD thy G-d with all thy heart, and with all thy soul, and with all thy might.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

62

ודברי אשר שמתי בפך

Союз Б-га з тими, хто повертається до Нього: «Дух Мій, що на тобі, і слова Мої, які Я вклав у твої уста, не відійдуть від твоїх уст»; це здійснюється, коли людина

промовляє Шма з самопожертвою. (контекст: Steinsaltz Tanakh)

Isaiah 59:21א"כ:ט"ז

וְאֵנִי זֹאת בְּרִיתִי אִתְּכֶם אֲמַר ה' רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרִי אֲשֶׁר־שָׁמַעְתִּי בְּפִיךָ לֹא־יִמָּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי יִרְעָה וּמִפִּי יֵרַע וְרַעְךָ אֲמַר ה' מִעַתָּה וְעַד־עוֹלָם:

And as for Me, this is My covenant with them, saith the L-RD; My spirit that is upon thee, and My words which I have put in thy mouth, shall not depart out of thy mouth, nor out of the mouth of thy seed, nor out of the mouth of thy seed's seed, saith the L-RD, from henceforth and for ever.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

ישע"י נט, כא.

АБЗАЦ 11

63

האלקים יענו בקול בקולו ש"מ

На Синаї, коли звук шофара ставав дедалі гучнішим, «Моше говорив, а Б-г відповідав йому голосом» (контекст: Steinsaltz Tanakh).

Exodus 19:19ט"ט:ט"ט

וַיְהִי קוֹל הַשֹּׁפָר הוֹלֵךְ וְחֹק מֹשֶׁה יִדְבֹּר וְהָאֱלֹקִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל:

And when the voice of the horn waxed louder and louder, Moses spoke, and G-d answered him by a voice.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

Berakhot 45a:8ח"א:ח"ב

אמר רבי שמעון בן פאי: מנין שאין המתרגם רשאי להגיב קולו יותר מן הקורא, שנאמר: "משה ידבר והאלקים יענו בקול", שאין תלמוד לומר "בקול", ומה תלמוד לומר "בקול" — בקולו של משה.

R. Simeon b. Pazzi said : Whence is it that the translator is not permitted to raise his voice above that of the reader? As it is said, "Moses spoke, and G-d answered him by a voice" (Exod. xix. 19) — there was no need to say "by a voice" ; what, therefore, does the teaching "by a voice" tell us? By a voice [equal to that] of Moses.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

שמות יט, יט. ברכות מה, א.

64

הנני בא

«Адже ось, Я приходжу»: Альтер Ребе тлумачить слова «Я приходжу» як низведення згори, а слова «Ось Я» — як самого Б-га.

Zechariah 2:14יד"ד:ב'ז

רְנִי וְשִׂמְחִי בַת־צִיּוֹן כִּי הִנְנִי־בָא וְשִׁכְנִיתִי בְּתוֹכְךָ נְאֻמֵּי ה'

'Sing and rejoice, O daughter of Zion; for, lo, I come, and I will dwell in the midst of thee, saith the L-RD.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

65

ישיכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד

«Ось, Мій слуга матиме успіх; він буде піднесений, звеличений і надзвичайно високий»: слуга Б-га, якого розуміють як Машиаха (або як Ізраїль); тут ці слова застосовано до Машиаха, чия велич походить із най-

глибшого внутрішнього рівня (контекст: Steinsaltz Tanakh).

Isaiah 52:13ג"ב:י"ג

הִנֵּה יִשְׁכִּיל עַבְדִּי יָרוּם וְנָשָׂא וְגָבַהּ מְאֹד:

Behold, My servant shall prosper, He shall be exalted and lifted up, and shall be very high.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

АБЗАЦ 12

66

ולציון יאמר איש ואיש יולד בה

Сини Кореха: «I про Сіон скажуть: i чоловік, i чоловік народилися в ньому, а Сам Всевишній утвердить його»: простий зміст цих слів — у Сіоні народилося багато видатних людей. Альтер Ребе читає слова «i чоловік, i чоловік» як два притягнення згори вниз, друге — через букву вав. (контекст: Steinsaltz Tanakh)

Psalms 87:5ה'ז:פ"ז

וּלְצִיּוֹן יֹאמַר אִישׁ וְאִישׁ יוֹלְדָהּ־בָּהּ וְהוּא יְכוֹנְנָהּ עֲלִיוֹן:

But of Zion it shall be said: 'This man and that was born in her; And the Most High Himself doth establish her.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

67

אשה מזרעת תחלה

Талмуд навчає: якщо жінка сіє першою, вона народжує хлопчика, а якщо чоловік сіє першим — дівчинку; тут обидві частини описують пробудження знизу (ітарута делетата) і пробудження згори (ітарута делейла).

Niddah 31a:23-24ד"ד:כ"ג-כ"ד

אמר רבי יצחק, אמר רבי אמי: אשה מזרעת תחילה — יולדת זכר, איש מזרע תחילה — יולדת נקבה, שנאמר: "אשה כי תזריע וילדה זכר". תנו רבנן: בראשונה היו אומרים — אשה מזרעת תחילה יולדת זכר, איש מזרע תחלה יולדת נקבה, ולא פירשו חכמים את הדבר, עד שבא רבי צדוק ופירשו: "אלה בני לאה אשר ילדה לייעקב בפדן ארם ואת דינה בתו" — תלה הזכרים בנקבות ונקבות בזכרים.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

ПРИМІТКА КЕНОТ

נדה לא, א וש"נ.

68

ונחה עליו רוח ה' כו' והריחו

«I Дух Імені Б-га (Гавая) спочине на ньому»: так Ішаягу описує майбутнього царя з роду Ішая; тут це пов'язується з Машіахом. (контекст: Steinsaltz Tanakh)

Isaiah 11:2ב'א:י"א

וְנָחָה עָלָיו רוּחַ ה' רוּחַ חֵכְמָה וְבִינָה רוּחַ עֲצָה וְגִבּוּרָה רוּחַ דָּעַת וְיִרְאַת ה'

And the spirit of the L-RD shall rest upon him, The spirit of wisdom and understanding, The spirit of counsel and might, The spirit of knowledge and of the fear of the L-RD.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

ישע"י יא, ב. ג.

69

והריחו

«I Він дасть йому відчути запах страху перед Гаваєю (vegarixu)»: це слово означає і «надихнути», і «дати йому відчути запах»; він судитиме не за тим, що бачать його очі чи чують його вуха, а за відчуттям, подібним до нюху. (контекст: Steinsaltz Tanakh)

Isaiah 11:3:י"א:ג

והריחו בִּירְאָת ה' וְלֹא-לְמַרְאֶה עֵינָיו וְשֹׁפֹט וְלֹא-לְמִשְׁמַע אָזְנוֹ יוֹכִיחַ:

And his delight shall be in the fear of the L-RD; And he shall not judge after the sight of his eyes, Neither decide after the hearing of his ears;

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

70

על פתח הבית מבחוץ

Мудреці навчали, що міцву ханукального світильника слід виконувати, встановлюючи його біля входу до свого дому, зовні.

Shabbat 21b:8-9:ח'-ט"ז

תנו רבנן: גר חנוכה מצוה להניחה על פתח ביתו מבחוץ. אם היה דר בעלייה — מניחה בחלון הסמוכה לרשות הרבים. ובשעת הספנה — מניחה על שלחנו ודיו. אמר רבא: צריך גר אחרת להשתמש לאורה. ואי איכא מדורה — לא צריך. ואי אדם חשוב הוא — אף על גב דאיכא מדורה צריך גר אחרת.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

71

פתחו לי שערי צדק

Псалмоспівець, врятований від смерті, просить: «Відчини мені брами праведності» — брами Храму, щоб подякувати; тут дверний отвір — це Цедек (праведність), Малхут (царювання), брама до нижніх світів. (контекст: Steinsaltz Tanakh)

Psalms 118:19:י"ט:י"ח

פתחו־לי שַׁעֲרֵי צֶדֶק אֲבֹאֲכֶם אוֹדֶה קָה:

Open to me the gates of righteousness; I will enter into them, I will give thanks unto the L-RD.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

תהלים קיח, יט.

72

וצדקתך ירננו

«Нехай оспівують Твою праведність»: спів сягає Цедека — «дверного отвору», Малхут.

Psalms 145:7:ז'קמ"ה

וְכָר רַב־טוֹבָךְ יִבְיַעו וְצִדְקָתְךָ יִרְנְנוּ:

They shall utter the fame of Thy great goodness, And shall sing of Thy righteousness.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

תהלים קמה, ז.

73

ומחוץ לפתח הוא ביי"ע

Примітка відсилає до Yahel Or, p. 455, де йдеться про те, що зовні від входу розташовані світи Брія, Єцира й

Асія.

ПРИМІТКА КЕНОТ

ראה יהל אור ע' תנה.

74

שהוא ענין יחוד אור ושמן ופתילה

Лікутей Тора цитує це «пояснення слів “Співай і радій, дочко Сіону”» («світло, олія та гніт... усе притягується згори вниз, аж донизу»), пояснюючи, як ханукальний світильник освітлює темряву після заходу сонця. Там заповідь мудреців про світильник приносить «красу» до слів «Чорна я», а друге «почорніння» — це проникнення міцвот у матеріальні речі: жертвоприношень тварин, цицит із вовни, тфілін із пергаменту.

ПРИМІТКА КЕНОТ

מובא בלקו"ת שה"ש ז, ג.

LikuteiTorah.com

ХАСИДСЬКА ПАРША

Про це видання

This edition contains the Hebrew text, the English translation, our explanations i the notes.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

Our explanations, with the overview, the questions and the page for children: CC BY-NC 4.0.

The notes: Kehot's marei mekomos ("Sources and References", including the Rebbe's notes) © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted; our notes on them: CC BY-NC 4.0.

Цитовані джерела за Сефарією: Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA); The Holy Scriptures: A New Translation (JPS 1917) (Public Domain); Torat Emet 357 (Public Domain); Eighteen Treatises from the Mishna (Public Domain); Pri Etz Chaim (Public Domain); Shaar Maamarei Rashbi (Public Domain); The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain); William Davidson Edition - Vocalized Aramaic (CC-BY-NC); Daf Shevui (CC0); Wikisource (CC-BY-SA); Sifrei by Rabbi Shraga Silverstein (CC-BY); Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain).

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com.
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

Український переклад і пояснення підготовлено для LikuteiTorah.com за допомогою ШІ (openai/gpt-6-luna-pro:batch) та звірено з єврейським текстом і Sefaria; редактором-людиною ще не перевірено. Будь ласка, важливе перевіряйте за єврейським текстом.

Ребе просив вивчати маамарим тижневої парші — «Хасидську паршу» — протягом того тижня, розподіливши навчання на сім днів (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Навіщо її вивчати та благословення Ребе: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Безкоштовний некомерційний проєкт; тут нічого не продається. Не пов'язаний із Kehot, Sefaria чи Lubavitch Library.
© likuteitorah.com

Із likuteitorah.com/uk/torah-ohr/mikeitz/10/

НА ЧЕСТЬ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Батько Ребе, реб Леві-Іцхок